

1926 ANKARA MANEVRASI VE ETİMESGUT

Suat AKGÜL

Dr. (E) Albay, Genelkurmay ATASE Daire Başkanlığı Arşiv Şube Müdürlüğü, Antalya

Özet

8-14 Ekim 1926 tarihleri arasında Ankara, Polatlı ve Haymana arasında geniş katılımlı büyük bir askerî manevra gerçekleştirildi. Ankara Manevrası, karargâhı Ankara'da bulunan 1'inci Ordu Müfettişi Korgeneral Ali Sait Akbaytugan'ın sevk ve idaresinde, karargâhı Eskişehir'de bulunan 4'üncü Kolordunun 8'inci ve 23'üncü Tümenleri arasında; kuzeyde Çile Dağı-Ankara Çayı, doğuda Ankara-Çal Dağı- Mogan Gölü-Haymana Yolu, güneyde Haymana Kuzeyi-Yenice Dağı-Kavuncu Köprüsü, batıda Sakarya Nehri arasında kalan bölgede icra edilmiştir. Bu manevra adeta İstiklal Harbi sırasında yaşanan muharebelerin devamı niteliğindedir. Çünkü Yunan kuvvetleri şayet Ankara-İstanbul demiryolu istikametinden yani Ankara kuzeyinden bir askerî harekât yürütmüş olsalardı farklı bir muharebe icrası söz konusu olacaktı. İşte böyle bir durum olabileceği varsayılarak bir bakıma Sakarya Savaşı'nın devamı mahiyetinde bu manevra planlanmıştır. Şayet muharebeler bu istikametten gelişse idi nasıl bir hareket tarzı olurdu ve nasıl bir muharebe gerçekleştirdi sorularına cevap bulmak istenmiştir. Böylece bir şekilde muhtemel bir savaş için hazırlık yapılmış olacaktı. Öte yandan Ankara ve civarındaki birlikler ve komutanları harbe hazırlıklarını tamamlamış olacaktı. Yine 1925 yılındaki Şeyh Sait isyanının etkisi ve 1926 yılında ATATÜRK'e yönelik İzmir Suikast girişimi de Ordunun savaşa hazırlanmasını gerektiren gerekçelerdi. Cumhuriyetin ilanı ile birlikte gerçekleşen ilk büyük manevra olan Ankara Manevrası bu gerekçeler etkisiyle icra edildi. Bu manevranın gerçekleştiği alan Ankara merkezine çok yakındır. Bugün Etimesgut İlçesi içinde yer alan bazı bölgeler, manevra alanının icra edildiği önemli mevkiilerdir. Manevra alanı içinde yer alan ve ordunun büyük bir bölümünün iskân ve iaşesinin de sağlandığı Etimesgut ilçesindeki bu bölgeler şuralardır: Yapracık, Aşağı ve Yukarı Yurtçu, Balıkuyumcu, Şehitali, Fevziye(Surtak), Bağlıca, Gökçeköy ve Ahimesut. Bugün Etimesgut'un birçok noktasında askerî birlikler olmasının önemli

nedenlerinden birisi bu manevralarda ortaya çıkan askerî önemdir. Etimesgut'ta Süvari, Piyade, Topçu gibi birçok isim bu önemin birer işaretleridir. Bu bildiri ile 1926 yılında Ankara'da icra edilen Askeri manevranın Etimesgut'ta gerçekleşen bölümü ayrıntılı olarak incelenecek ve o günden günümüze yansıyan etkileri değerlendirilecektir.

Anahtar Kelimeler: *Etimesgut, 1926 Ankara Manevrası, Ankara*

ANKARA MANEVRES AND ETİMESGUT IN 1926

Abstract

Between 8 and 14 October 1926, a large military maneuver was carried out between Ankara, Polatlı and Haymana. The Ankara Maneuver, headquarters of the 1st Army Inspector in Ankara, was transferred to Lieutenant General Ali Sait Akbaytugan between the 8th and 23rd Divisions of the 4th Armed Forces in Eskişehir, Çile Mountain-Ankara Stream in the north, Ankara-Çal Mountain-Mogan Lake-Haymana Road in the east, Haymana North-Yenice Mountain-Kavuncu Bridge in the south, and Sakarya River in the west. This maneuver is the continuation of the battles that took place during the War of Independence. Because if the Greek forces carried out a military operation from the Ankara-Istanbul railway line, ie north of Ankara, there would be a different battle. Assuming that there may be such a situation, this maneuver was planned as a continuation of the Sakarya War. If the battles had developed from this direction, what would be the mode of action and what kind of battle it was to find answers to the questions asked. So in a way, a possible war would have been prepared for. On the other hand, the troops and commanders of Ankara and surrounding areas would have completed the preparations for the war. Again, the influence of the Sheikh Sait rebellion in 1925 and the assassination attempt in Izmir against ATATURK in 1926 were justifications for the military to prepare for the war. The Ankara Maneuver, the first major maneuver that took place together with the declaration of the Republic, was carried out under the influence of these reasons. This area of maneuvering is very close to the center of Ankara. Today some of the regions within the Etimesgut District are important places where the maneuvering area is being executed. These regions are

located within the maneuvering area of Etimesgut, where a large part of the army is provided by the city and its suburbs: Yapracık, Aşağı and Yukarı Yurtçu, Balıkuyumcu, Şehitali, Fevziye (Surtak), Bağlıca, Gökçeköy and Ahimesut. One of the important reasons why there are military units at many points of Etimesgut today is the military importance that emerged in these maneuvers. Etimesgut'ta Cavalry(Süvari), Infantry(Piyade), Artillery(Topçu), such as names are a sign of this importance. With this announcement, the part of the military maneuver in Etimesgut, which was executed in Ankara in 1926, will be examined in detail and the day-to-day reflected effects will be evaluated.

Keywords: *Etimesgut, 1926 Ankara Maneuver, Ankara.*